

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 29 januari 1926 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 25, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 7 januari 1926 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 25, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—22:o.

Beträffande utredningen i dessa ärenden tillåter sig utskottet hänvisa till innehållet i berörda statsrådsprotokoll.

I fråga om de i förevarande proposition under punkterna 1 och 2 upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva,

[1.*]

1) att, sedan kronoegendomen 1 mantal Skogsby nr 1 jämte Skogsby nr 2, en utjord, i Väversunda socken av Östergötlands län blivit genom vederbörlig lantmäteriförrättning delad i 12 lotter i huvudsaklig överensstämmelse med vad domänstyrelsen förordat, samma lotter må var för sig försäljas

lotterna litt. A—H samt J, K och L enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt

lotten litt. M å offentlig auktion till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor

med skyldighet för köpare av lotterna litt. B—H samt J, K och M att till begagnande såsom väg upplåta det i vederbörande lott ingående, för sådant ändamål avsedda område och för köpare av lotten litt. M att från och med det år, då tillträdet sker, ansvara för

* Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

de på egendomen belöpande annuiteter å i statsrådsprotokollet omförmålt odlingslån samt med hembuds rätt för Axel Johansson, Artur Johansson, G. E. Lindén, Oskar Johansson, K. A. Ekegren, Verner Hjertman, Axel Sjösten, K. A. Johansson, Uno Franzén och Gustaf Rahm till respektive lotten A, B, C, D, E, F, G, H, J och K.; samt

2) att ett i statsrådsprotokollet omförmålt område må avskiljas från kronoegendomen Västerlösa nr 1 i Roglösa socken av Östergötlands län och med äganderätt upplåtas till Borghamns konsumtionsförening u. p. a. mot en köpeskillning, vilken icke må understiga 2,400 kronor och som skall utgå efter ty i gällande lag om expropriation är föreskrivet och på föreningens bekostnad bestämmas av tre gode män, av vilka länsstyrelsen i länet och föreningen var för sig utse en och domaren i orten den tredje, samt under villkor i övrigt

att köpeskillningen skall erläggas senast å tillträdesdagen och inbetalas till länsstyrelsen för att tillföras domänfonden,

att området må av föreningen tillträdas vid nu löpande arrendeperiods utgång eller dessförrinnan å tid, varom överenskommelse kan träffas med egendomens arrendator,

att, därest sådan överenskommelse träffas, föreningen omedelbart därom underrättar länsstyrelsen,

att föreningen uppför och för framtiden underhåller stängsel av tillfredsställande beskaffenhet i områdets gräns mot kronoegendomen, samt

att föreningen ensam vidkännes alla med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

3) Under punkt 3 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att, sedan kronoegendomen 1 mantal Hättebo nr 1 i Nydala socken av Jönköpings län blivit fördelad i dels tre uti statsrådsprotokollet omförmålda, å extra lantmätaren Strindbergs i ärendet företedda karta med litt Aa, Ab och Ac betecknade lotter och dels en lott, som utgöres av egendomens återstående, för förvaltning såsom kronopark avsedda del, därvid egendomen tillhörande fiskevatten i sjöarna Rusken och Lillsjön ävensom till grustag avsett område skola såsom för lotterna samfällda tillhörigheter avsättas, de tre förstnämnda lotterna litt. Aa, Ab och Ac må var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar under iakttagande tillika,

att lotternas saluvärden bestämmas till de av domänstyrelsen i den uti statsrådsprotokollet omförmålda skrivelsen den 19 mars 1925 föreslagna belopp,

2.]

[3.]

att beträffande fördelningen och användningen av huvudgårdens nuvarande byggnader länder till efterrättelse vad av domänstyrelsen i samma skrivelse härutinnan föreslagits,

att i försäljningarna icke ingå andra byggnader eller anläggningar än sådana, som tillhöra kronan, samt

att köpare förbehålles rätt att använda å egendomen befintliga vägar.

Utskottet.

Såsom framgår av den i propositionen lämnade redogörelsen för ärendet har frågan om försäljning av ifrågavarande kronoegendom tidigare varit föremål för riksdagens prövning. Kungl. Maj:ts förslag till 1924 års riksdag innebar, att egendomen i dess helhet skulle försälas, varvid till densamma hörande skogsmark fördelats å de till försäljning upptagna egnahemslotterna. Före försäljningen skulle emellertid den avverkningsmogna skogen avyttras för nedbringande av lotternas saluvärde. Riksdagen ifrågasatte — huvudsakligen från skoglig synpunkt samt med hänsyn till de tilltänkta egnahemslägenheternas ekonomiska bärkraft — lämpligheten av en sådan disposition. Till följd härav bifölls icke Kungl. Maj:ts berörda förslag.

Genom det nu föreliggande förslaget, som innebär att största delen av skogsmarken avsättes såsom kronopark, torde i huvudsak det av riksdagen angivna syftet bliva tillgodosett.

Utgående från samma synpunkter som 1924 års riksdag anlade å det tidigare försäljningsförslaget, har utskottet emellertid icke kunnat undgå finna den lotten litt. Ab tilldelade skogsmarken vara med hänsyn till värdet av den därå växande skogen förhållandevis allt för stor. Berörda virkesvärde utgör nämligen 9,562 kronor, under det att lottens hela saluvärde icke upptagits till mera än 13,590 kronor. Handlingarna i ärendet utvisa vidare, att skogsmarken i huvudsak är bevuxen med yngre och medelålders skog. Då skogens beskaffenhet alltså är sådan, att en mera omfattande avverkning av densamma nu vore från skoglig synpunkt olämplig, synes en disposition, som torde kunna leda till ett dylikt förfarande böra såvitt möjligt undvikas.

Med hänsyn till sålunda föreliggande omständigheter har utskottet funnit det önskvärt, att förslaget i detta avseende underkastas omprövning, innan detsamma slutligen fastställles. För den händelse Kungl. Maj:t vid dylik prövning skulle finna en jämkning befogad med avseende å den lotten tillagda skogsmarken och till följd härav i lottens saluvärde torde riksdagens medgivande nu böra lämnas till dylik jämkning.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevärande framställning må medgiva,

att, sedan kronoegendomen 1 mantal Hättebo nr 1 i Nydala socken av Jönköpings län blivit fördelad i dels

ovanberörda tre å Strindbergs karta med litt. Aa, Ab och Ac betecknade lotter — lotten litt. Ab eventuellt med den jämkning i arealen, som med hänsyn till vad utskottet här ovan anført må befinnas lämplig — och dels en lott, som utgöres av egendomens återstående, för förvaltning såsom kronopark avsedda del, därvid egendomen tillhörande fiskevatten i sjöarna Rusken och Lillsjön ävensom till grustag avsett område skola såsom för lotterna samfälda tillhörigheter avsättas, de tre förstnämnda lotterna litt. Aa, Ab och Ac må var för sig försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar under iakttagande tillika,

att lotternas saluvärden bestämmas till de av domänstyrelsen i ovannämnda skrivelse den 19 mars 1925 föreslagna belopp med eventuell jämkning i fråga om lotten litt. Ab,

att beträffande fördelningen och användningen av huvudgårdens nuvarande byggnader länder till efterrättelse vad av domänstyrelsen i samma skrivelse härutinnan föreslagits,

att i försäljningarna icke ingå andra byggnader eller anläggningar än sådana, som tillhöra kronan, samt

att köpare förbehålles rätt att använda å egendomen befintliga vägar.

Emot de under punkterna 4—22 upptagna framställningarna har utskottet icke haft något att erinra, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva,

4) att nio i statsrådsprotokollet omförmälda områden må från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Arkelstorp nr 1 i Oppmanna socken av Kristianstads län vart för sig försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[4.]

5) att tio i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må med av uppskattningsmännen angivna områden från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Tollarp nr 5 och 8 i Västra Vrams socken av Kristianstads län försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och under iakttagande av i samma protokoll angivna, av byggnadsstyrelsen föreslagna särskilda villkor;

[5.]

- [6.] 6) att, sedan kronoegendomen $\frac{1}{4}$ mantal Kroken nr 1 i Riseberga socken av Kristianstads län blivit genom ägostyckning i enlighet med uppskattningsmännens förslag delad i tre lotter, de med litt. B och C betecknade lotterna må var för sig med i statsrådsprotokollet angivna områden upplåtas i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;
- [7.] 7) att, sedan lägenheten Oppmanna nr 15 i Oppmanna socken av Kristianstads län blivit på sätt å den i ärendet företedda kartan angivits delad i två lotter, desamma må försäljas
- den med ägofiguren nr 1 betecknade lotten om 0.0500 hektar i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och med hembuds rätt för Axel Asp, samt
- den med ägofiguren nr 2 betecknade lotten om 0.1480 hektar till Oppmanna kommun mot en köpeskillning av 450 kronor att kontant till länsstyrelsen i Kristianstads län vid tillträdet erläggas och under villkor i övrigt att kommunen vidkännes alla med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader;
- [8.] 8) att från kronoegendomen $\frac{11}{16}$ mantal Härslöv nr 3 i Härslövs socken av Malmöhus län må fränskiljas och försäljas
- dels* det å den i ärendet företedda kartan med ägofiguren nr 13 utmärkta området om 40 kvadratmeter till Härslövs Mejeriförening u. p. a. mot en köpeskillning av 40 kronor samt under villkor i övrigt
- att köpeskillingen vid tillträdet kontant erlägges till länsstyrelsen i Malmöhus län, och
- att köparen ensam vidkännes alla med områdets avskiljande, lagfart å fånget samt andra med köpet förenade utgifter,
- dels* ock vart för sig övriga sju å kartan med ägofigurerna nr 15, 14+16, 17, 18, 19, 20 och 21 betecknade tomtområden enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för innehavare av ägofigur nr 18 att till begagnande såsom utfartsväg för köpare av ägofigur nr 19 upplåta den i ägofigur nr 18 ingående, såsom väg nyttjade mark;
- [9.] 9) att lägenheten Vasen må med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen 1 mantal

Bärby nr 1 Nedergården i Säve socken av Göteborgs och Bohus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

10) att skiftena Lerklevsmyren och Ormdalsmyren må vart för sig med i statsrådsprotokollet angivna områden fransäljas kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Lyse nr 1 Övre i Lyse socken av Göteborgs och Bohus län enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med rätt till hembud å Lerklevsmyren för Nikander Hansson och å Ormdalsmyren för August Ek;

[10.]

11) att i statsrådsprokollet angivna lotterna nr 1—18 av kronoegendomen $\frac{5}{8}$ mantal Hjältorp nr 1 Västergården i Fritsla socken av Älvsborgs län må med av uppskattningsmännen föreslaget samt beträffande lotterna nr 1 och 12 av byggnadsstyrelsen jämkat område var för sig försäljas i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och under iakttagande av de av departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna bestämmelser beträffande tomts användning och bebyggande;

[11.]

12) att det till kronoparken Säby hörande hemmanet Sjöbacka nr 1 i Timmele socken av Älvsborgs län må å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1927;

[12.]

13) att två i det uti statsrådsprotokollet omförmälda uppskattningsinstrument med Jakobssons tomt och tomt nr 2 betecknade lägenheter må med i samma protokoll angivna arealer från kronoegendomen 1 $\frac{13}{20}$ mantal Forstena nr 1 litt. A och $\frac{1}{100}$ mantal Forstena nr 1 litt. E samt $\frac{1}{160}$ mantal Önan med Femtungan litt. E i Västra Tunhems socken av Älvsborgs län var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[13.]

14) att lägenheten Vårkulla må med i statsrådsprotokollet angivet område franskiljas kronoegendomen $\frac{1}{16}$ mantal Skene Bockagård nr 8 i Örby socken av Älvsborgs län och med tillträdesrätt den 14 mars 1927 försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för Anna Svenson samt under förbehåll dels att i köpet icke ingå å lägenheten befintliga kronan ej tillhöriga bygg-

[14.]

nader, dels ock att kronan medgives rätt till utfartsväg över lägenheten;

[15.]

15) att i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheterna Hökaberg, Nytorp och Åsabacken må var för sig med i samma protokoll angivet område från kronoegendomen Lundby nr 2, 6, 8 och 13 i Norra Lundby socken av Skaraborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för Oscar Lilja till lägenheten Åsabacken och under villkor beträffande lägenheten Hökaberg att i köpet icke ingå å lägenheten befintliga soldatroten tillhöriga stuga och ladugård, i vad desamma icke ägas av kronan, samt med skyldighet för innehavare av lägenheterna Hökaberg och Nytorp att till begagnande såsom väg upplåta de i lägenheterna ingående för sådant ändamål avsedda områden;

[16.]

16) att, sedan kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Bya nr 4 Bryngel Måns eller Bråtaregård i Skarstads socken av Skaraborgs län blivit genom ägostyckning delad i två uti statsrådsprotokollet omförmälda med litt. A och B betecknade lotter, samma lotter må var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för August Svensson till lotten litt. A och för Lisa Andersson Blomqvist till lotten litt. B samt med förbehåll om rätt för Halla elektriska distributionsförening u. p. a. att hava elektriska ledningar framdragna över lotterna och för Karl Andersson att under sin livstid kvarbo i den å lotten litt. A belägna backstugan och bruka därtill nu disponerad jord mot en årlig avgäld till lottens ägare av 10 kronor;

[17.]

17) att torpet Ängen eller Haghemmet må med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen 1 mantal Älgårds nr 2 Mellangården i Älgårds socken av Skaraborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[18.]

18) att från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Brunstorp nr 4 Nolgård och $\frac{1}{2}$ mantal Brunstorp nr 5 Millomgård i Vårsås socken av Skaraborgs län må försäljas

dels skiftet Bergsmossen å offentlig auktion till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor,

dels ock lägenheten Nybygget enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

19) att från kronoparken Kärne i Grava socken av Värmlands län må fränskiljas och försäljas en å i statsrådsprotokollet omförmäld kartkopia med röd gränslinje utmärkt lägenhet om 1.63 hektar till Gustav Åhs mot en köpeskilling av 550 kronor och under villkor i övrigt, [19.]

att området tillträdes den 14 mars 1926,
att köpeskillingen vid tillträdet i sin helhet erlägges till domänstyrelsen,

att köparen ensam vidkännes de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader, samt

att köparen uppsätter och underhåller lämpligt stängsel omkring det försålda området;

20) att en i statsrådsprotokollet omförmäld lägenhet Solhagen må med i samma protokoll angivet område från kronoegendomen 1 $\frac{1}{4}$ mantal Mycklinge nr 4 och 5 i Tillberga socken av Västmanlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och under villkor, bland andra, att köparen på av vederbörande jägmästare godkänt sätt uppför hägnad i det försålda områdets gräns mot kronoegendomen; [20.]

21) att ett i statsrådsprotokollet omförmäld område om 0.908 hektar må fränskiljas kronoegendomen 1 mantal Bro nr 2 i Sevala socken av Västmanlands län och försäljas till Sevala församling mot en köpeskilling av 600 kronor och under villkor i övrigt [21.]

att köpeskillingen erlägges till länsstyrelsen i Västmanlands län kontant vid tillträdet den 14 mars 1928,

att köparen vidkännes alla med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader, samt

att områdets innehavare skall, därest sådant från kronans sida påfordras, uppsätta och för framtiden underhålla hägnad i gränsen mot kronoegendomens mark; samt

22) att torpet Hagslätten om 8.83 hektar må från kronoegendomen 1 mantal Sör Gäldsbo nr 5 i Väster Färnebo socken av Västmanlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och under villkor att köparen på av vederbörande jägmästare godkänt sätt uppför hägnad i det försålda områdets gräns mot kronoegendomen. [22.]

Stockholm den 29 januari 1926.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Närvarande: Se utlåtande nr 3.